

BÜYÜK VE ORTA BOY İŞLETMELER İÇİN FİNANSAL RAPORLAMA STANDARDI (BOBİ FRS)'NİN MUHASEBE MESLEK MENSUPLARI TARAFINDAN BİLİNİRLİĞİNİN VE FARKINDALIĞININ TESPİTİ: BALIKESİR İLİ ÖRNEĞİ*

Prof. Dr. Şakir SAKARYA^a

Kemal Faruk YAZGAN^b

Öğr. Gör. Dr. Hasan Hüseyin YILDIRIM^c

Ampirik Araştırma
(Empirical Research)

*Muhasebe ve Vergi
Uygulamaları Dergisi
Nisan 2018, Özel Sayı: 699-724*

ÖZ

Finansal raporlama çerçevesindeki gelişim ve değişim muhasebe meslek standartlarındaki değişimleri etkilemektedir. Standartlarda meydana gelen değişimler meslek mensuplarının geçmiş bilgilerini ve öğrendiklerini güncellemelerini zorunlu hale getirmektedir. Yeni standartların getirmiş olduğu düzenlemeler ile kendini güncelleyemeyen muhasebe meslek mensuplarının geçmiş bilgileriyle yaptıkları muhasebe uygulamaları bir takım karışıklık ve yanlışlıklara yol açmaktadır. Bu durumda, muhasebe meslek mensuplarının yeni standartlara yönelik tutum ve algıları geçmiş bilgilerini güncellemelerini gerektirir. Bunun için muhasebe meslek mensupları tarafından Finansal Raporlama Standartları'nın (FRS) bilinirliği ve farkındalığı önem arz etmektedir. Bu noktadan hareketle bu çalışmada, Balıkesir ili Serbest Muhasebeci ve Mali Müşavirler Odası'na kayıtlı meslek mensuplarının BOBİ FRS'ye yönelik farkındalık ve bilinirlik düzeyleri tespit edilmiştir.

Anahtar Sözcükler: FRS, BOBİ, Bilinirlik, Farkındalık, Muhasebe Meslek Mensupları.

JEL Kodları: M41, M49, D83.

DETERMINATION OF AWARENESS AND FAMILIARITY LEVELS ABOUT THE BIG AND MEDIUM-SIZED ENTERPRISES FINANCIAL REPORTED STANDARDS BY PROFESSIONAL ACCOUNTANTS: EVIDENCE FROM BALIKESIR PROVINCE

ABSTRACT

The development and changes in the framework of financial reporting affects changes in professional accountants' standards. Changes in standards require professionals to update

* Bu makale, 13-17 Aralık 2017 tarihinde Erzurum'da düzenlenen 4.Uluslararası Muhasebe ve Finans Araştırmaları Kongresinde sunulmuş olan özet bildirinin genişletilmiş tam metnidir.

^aBalıkesir Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü, sakarya@balikesir.edu.tr

^bHaliç Küçük ve Orta Ölçekli Mükellefler Grup Başkanlığı/İstanbul, kemal.faruk.yazgan@vdk.gov.tr

^cBalıkesir Üniversitesi, Burhaniye Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu, Bankacılık ve Finans Bölümü, hhyildirim@balikesir.edu.tr

their knowledge and what they learned. Accounting practices made by the professional accountants who cannot update themselves by the regulations brought by the new standards lead to some confusion and inaccuracies. In this case, the attitudes and perceptions of professional accountants towards new standards require them to update their past knowledge. The awareness and familiarity of the Financial Reporting Standards (FRS) is important for this purpose by professional accountants. From this point of view, in this study, it was determined the level of awareness and familiarity of Big and Medium-Sized Enterprises Financial Reported Standards by professional accountants who are the members of the Chamber of Certified Public Accountants of Balıkesir province.

Keywords: FRS, Big and Medium-Sized Enterprises, Familiarity, Awareness, Professional Accountants.

JEL Codes: M41, M49, D83.

1. GİRİŞ

Dünya genelinde işletmeler, benzer finansal olayları aynı şekilde ifade edebilmek amacıyla ve mali tabloların sunumunda anlaşılabilir, karşılaştırılabilir, gerçeğe uygun ve güvenilir bilginin sunumu için muhasebe standartlarından yararlanmaktadırlar. Sermaye Piyasası Kurulu (SPK), Türkiye’de işletmelerin faaliyetlerine ait yapmış oldukları raporlamalarında uluslararası ortak bir dilin kullanılmasında öncülük etmiştir. Borsada işlem gören ve SPK mevzuatına tabi olan işletmeler, 2005 yılından itibaren raporlarını Uluslararası Muhasebe Standartları (UMS) ile uyumlu olarak yayımlamaktadırlar.

Günümüzde defter tutmakla mükellef olan gerçek veya tüzel kişilerin muhasebe ile ilgili düzenlemelerinde Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu (KGK) ve Maliye Bakanlığının yönlendirmeleri doğrultusunda şekillenmektedir. 26 Ağustos 2014 tarih ve 29100 sayılı resmi gazetede yayımlanan KGK tarafından çıkarılan kararda, 01.01.2014 tarihi ve sonrasında bazı kurum, kuruluş ve işletmelerin finansal tablolarının hazırlanmasında Türkiye Muhasebe Standartları (TMS)’yi uygulamalarına karar verilmiştir. Bu karar uyarınca KGK, 2014 yılında Türkiye Finansal Raporlama Standardı (TFRS) uygulama kapsamını bağımsız denetim kapsamından ayırıştırarak, TFRS uygulama kapsamını genel olarak kamu yararını ilgilendiren kuruluşlarla (KAYİK) sınırlandırmıştır. Bunun yanı sıra, KAYİK haricinde kalan işletmelerin ise isteğe bağlı olarak TFRS uygulamalarına izin verilmiştir. TFRS uygulamayan işletmeler finansal raporlamalarını muhasebe sistemi uygulama genel tebliği (MSUGT) hükümlerine göre yapacaklardır.

Vergi usul kanununda yer alan hükümlere göre hazırlanan MSUGT’da öncelikli amaç, mali tabloların mükelleflerin vergi kanunları karşısındaki durumunun tespit edilmesi amaçlanmıştır. Bu durumun finansal tabloların

gerçeğe ve ihtiyaca uygun ve karşılaştırılabilir bilgi temin edilmesi amacıyla uzaklaştığı tespit edilmiştir. Bu nedenle KGK tarafından kapsamlı bir düzenleme yapıncaya kadar bağımsız denetime tabi olup TFRS uygulamayan işletmelerin finansal tablolarının hazırlanmasında MSUGT'a ilave olarak uygulanmak üzere "Türkiye Muhasebe Standartlarını Uygulamayan İşletmelerin Finansal Tablolarının Hazırlanmasında Uygulanacak İlave Hususlar" yayımlanarak, MSUGT'da bulunmayan veya ihtiyari bırakılan hususlarla ilgili birtakım kurallar getirilmesi amaçlanmıştır.

Büyük ve orta boy işletmeler için finansal raporlama standardı (BOBİ FRS), KGK tarafından hazırlanan ve bağımsız denetime tabi olan ancak KAYİK kapsamına dahil olmayan işletmelerin finansal raporlamasının genel çerçevesini belirlemektedir. BOBİ FRS seti, 01/01/2018 tarihinden itibaren TFRS uygulama zorunluluğu bulunmayıp bağımsız denetime tabi olan işletmelere uygulanmaya başlayacaktır.

Tam set TFRS'leri uygulamak zorunda olan KAYİK kapsamındaki işletmelerin zaman içerisinde meydana getirdiği artış standartlarında genişletilmesi beraberinde getirmiştir. BOBİ FRS, tam set TFRS'lerde meydana gelen değişimin sonucundaki adaptasyon sorununu çözmek için oluşturulmuştur. Diğer bir ifadeyle BOBİ FRS, KAYİK kapsamında olmayıp bağımsız denetime tabi olan işletmelerin oluşturmuş oldukları mali raporları uluslararası düzeye benzer bir biçimde oluşturabilmelerini sağlamak için hazırlanmıştır.

Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetimi Standartları Kurumu (KGK) verilerine göre, 2016 yılında bağımsız denetim sözleşmesi imzalayan 6.250 işletme bulunmaktadır. Bu işletmelerden 1.550 tanesi KAYİK tanımını karşılayan ve TFRS uygulayan işletmelerdir. Diğer 4.700 işletme ise bağımsız denetime tabi olup TFRS uygulamayan ancak BOBİ FRS'yi uygulayacak işletmeler olarak karşımıza çıkmaktadır (KGK: 2017:1).

BOBİ FRS'yi uygulayacak olan işletmelerin belirlenmesi açısından birtakım ölçütler getirilmiştir. Bu ölçütler için işletmelerin yıllık net satış hasılatı 150 milyon TL ve üstü, yıllık aktif toplamı 75 milyon TL ve üstü ile yıllık ortalama çalışan sayısı 250 ve üstü olması istenir. İşletmelerin bu üç ölçütten en az ikisinin eşik değerlerini üst üste iki raporlama döneminde aşmaları durumunda takip eden raporlama döneminde büyük işletme olarak değerlendirilecektir. Büyük işletme tanımını sağlayan bir işletme, belirtilen üç kısıttan en az ikisinin eşik değerlerinin art arda iki raporlama döneminde altında kalması durumunda büyük işletme olarak değerlendirilmeyecektir (Büyük ve Orta Boy İşletmeler İçin Finansal Raporlama Standardı Hakkında Tebliğ: 2017).

Münferit ve konsolide finansal tablolarının hazırlanmasında TFRS'yi uygulayan işletmelerin BOBİ FRS'yi uygulayabilmeleri için en az iki yıl süreyle TFRS'yi uygulamış olması zorunludur. BOBİ FRS'yi finansal tablolarının hazırlanması esnasında uygulayan işletmeler ise iki yıl geçmediği müddetçe kendi istekleriyle TFRS'yi uygulayamayacaklardır. Başka bir ifadeyle, TFRS ile BOBİ FRS arasında yapılan seçimlik uygulama en az iki yıl süre geçerli olacaktır (Büyük ve Orta Boy İşletmeler İçin Finansal Raporlama Standardı Hakkında Tebliğ: 2017).

BOBİ FRS'nin genel özellikleri irdelendiğinde, BOBİ FRS kitapçığında 27 adet bölüm bulunduğu tespit edilmiştir. İşletmelerin genel olarak başka bir standart setine ihtiyaç duymaksızın, karşılaşılabileceği tüm muhasebe işlemlerine yönelik muhasebe esaslarına sahiptir. BOBİ FRS kitapçığında konular sade ve anlaşılabilir bir dille kaleme alınmış, kitapçık ekinde münferit ve konsolide finansal tablo örnekleri ile terimler sözlüğüne yer verilmiştir. Uluslararası finansal raporlama standartları ve düzenlemeleriyle uyum içindedir, kabul edilebilir bir finansal raporlama çerçevesinin sahip olması gereken özellikler bulunmaktadır. Orta büyüklükteki işletmeler için maliyet esaslı finansal raporlama öngörülerek, büyük işletmelere ise ilave yükümlülükler getirmiştir (KGK: 2017:1).

Çalışmamızda, BOBİ FRS'nin uygulanmasında önemli bir rol oynayacak olan muhasebe meslek mensuplarının BOBİ muhasebe standartlarına yönelik bilgi düzeyleri ve beklentileri, Balıkesir ili örneği çerçevesinde tespit edilmeye çalışılmıştır. Çalışmanın ikinci bölümünde literatürde konuyla benzer olan çalışmalara yer verilmiştir. Üçüncü bölümde ise çalışmanın yöntemi açıklanmıştır. Çalışmanın dördüncü bölümünde Balıkesir'de faaliyet gösteren ve Balıkesir Serbest Muhasebeci ve Mali Müşavirler Odasına kayıtlı bulunan muhasebe meslek mensuplarına yöneltilen anketlerde yer alan sorulara verilen cevaplardan elde edilen verilerle yapılan analizlerin bulgularına yer verilmiştir. Bulguların yorumlanmasından sonrada çalışmanın sonucuna ve önerilerine yer verilmiştir.

2. LİTERATÜR ARAŞTIRMASI

Literatürde Serbest Muhasebeci ve Mali Müşavirlerinin FRS'ye yönelik farkındalık ve bilinirlik düzeylerinin tespit edilmesi, FRS hakkındaki düşüncelerinin tespitine yönelik birçok çalışma bulunmaktadır. Bu çalışmalardan bazıları aşağıdaki gibidir.

Özdemir (2007) Isparta ve Burdur illerinde imalat sanayinde faaliyet gösteren KOBİ ölçütlerine uygun 39 tane işletmeye yapılan anket çalışması yapmıştır. Çalışmada, bahsi geçen illerde faaliyette bulunan işletmelerdeki

muhasebeden sorumlu yöneticilerin, finansal tablo hazırlanması ve sunulmasının finansal tablolar üstünde yaratacağı etkilere karşı düşüncelerinin tespit edilmesi, uygulama esnasında oluşacak birtakım eksikliklerin belirlenmesi ve standartların pozitif yanlarının geliştirilmesi amaç edinilmiştir. Araştırmada yapılan analiz sonucunda, TFRS'ye uyumlu bir şekilde düzenlenen finansal tablolardaki verilerin gerçeğe daha yakın olacağı görüşüne sahip oldukları ve finansal tabloları okuyup değerlendirmenin daha kolay hale geleceğini ortaya çıkarmıştır.

Erdoğan ve Dinç (2009) çalışmalarında Türkiye'nin muhtelif illerinde faaliyet gösteren 768 muhasebe meslek mensuplarına yönelik anket çalışması yapmışlardır. Anket çalışmasında demografik özellikler, meslek mensuplarının standartlar hakkında bilgi seviyeleri ölçülmeye çalışılmıştır. Anket çalışması sonucunda elde edilen veriler, tek yönlü varyans analizi testine ve çoklu karşılaştırma testine tabi tutulmuştur. Yapılan testler sonucunda meslek mensuplarının büyük bir bölümünün standartlar hakkında bilgi sahibi olmadıkları veya yetersiz bilgi sahibi oldukları, eğitim düzeyi daha ileride olan meslek mensuplarının diğer meslek mensuplarına göre daha pozitif düşünceye sahip oldukları tespit edilmiştir.

Atmaca ve Çelenk (2010) tarafından yapılan araştırma kapsamında İstanbul Sanayi Odası tarafından her yıl açıklanan "Türkiye'nin İlk 500 Sanayi Kuruluşu" seçilmiştir. Araştırmada anket yöntemi kullanılmış olup, elde edilen veriler regresyon analizine tabi tutulmuştur. UMS ve UFRS'lerin işletmelerin finansal analiz sonuçlarının kalite seviyelerini arttırdığı sonucuna varılmıştır. Bu bağlamda işletmelerin finansal analiz sürecinde UMS ve UFRS uygulamalarının finansal analize yapmış olduğu etkilerin göz önünde bulundurulması ve bu tür uygulamaların işletmelerin stratejik kararlar alma sürecine dâhil edilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Kurcan vd. (2011) Antalya ve Alanya'da faaliyet gösteren serbest muhasebeci ve mali müşavirlerine yönelik gerçekleştirdikleri anket çalışmasında muhasebe standartlarına bakış açısının ölçülmesi amaçlanmıştır. Yapılan çalışma sonucunda meslek mensuplarının muhasebe standartları konusunda ki bilgi düzeylerinin yetersiz olduğu ve standartların karmaşık ve uygulanma aşamasında zorluklarla karşılaşılacağına yönelik tespitlerde bulunulmuştur.

Gençtürk vd., (2011) Antalya, Isparta, ve Burdur gibi üç farklı ilde faaliyet gösteren muhasebe meslek mensuplarına yönelik yapmış oldukları farkındalık anket çalışmasında, muhasebe meslek mensuplarının KOBİ TFRS hakkındaki bilgi düzeyleri ve standartlara ne düzeyde hazır olduklarını belirlemeyi amaçlamışlardır. Yapılan araştırmada meslek mensupları, KOBİ TFRS'nin muhasebe mesleğine olumlu yönde katkı sağlayacağı hakkında düşüncelerini belirtmişlerdir. KOBİ TFRS hakkında

yeterli bilgi seviyesine sahip oldukları ve meslek mensuplarının faaliyet gösterdikleri iller, öğrenim seviyeleri ve ünvanları gibi özelliklerine göre ankette yer alan sorulara verdikleri cevaplar arasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılıklar bulunduğunu ortaya koymuşlardır.

Güneş vd., (2011) Elazığ ve Malatya illerinde faaliyette bulunan muhasebe meslek mensuplarının KOBİ TFRS hakkında bilgi düzeylerini ölçmek, beklentilerini ortaya koymak ve uygulamaya yönelik görüşlerini ortaya çıkarmak amacıyla anket çalışması gerçekleştirilmiş, yapılan araştırma sonucunda, Elazığ ve Malatya illerinde faaliyet gösteren meslek mensuplarının KOBİ TFRS'ye yönelik bilgi seviyelerinin ve düzenlenen toplantı sayılarının yetersiz olduğu, KOBİ TFRS ile ilgili çok az sayıda veriye sahip oldukları tespit edilmiştir.

Elitaş vd., (2011) Afyon, Denizli, Uşak illerinde faaliyette bulunan muhasebe meslek mensuplarına yönelik yapmış oldukları anket çalışması sonucunda, meslek mensuplarının TMS hakkında gerekli donanımına sahip olabilmeleri için TÜRMOB, bağlı oldukları oda ve üniversitelerin eğitim seminerleri düzenlemeleri gerekmektedir. TMS hakkında bilgi sahibi olan muhasebe meslek mensuplarının uluslararası uyuma katkı sağlamalarının daha kolay olacağı tespit edilmiştir.

Dinç ve Atabay (2011) Trabzon, Rize ve Giresun illerinde faaliyette bulunan muhasebe meslek mensuplarına yönelik yapmış oldukları anket çalışması ile mali müşavirlerin standartlar konusundaki bilgi düzeylerini ve standartların uygulanmasına etki edecek muhtemel faktörleri tespit etmeyi amaçlamışlardır. Çalışma sonucuna göre, bahsi geçen illerde faaliyet gösteren muhasebe meslek mensuplarının standartlarla ilgili bilgi düzeylerinin yeterli düzeyde olmadığı tespit edilmiştir.

Can ve Gör (2011) Ankara ve Çankırı illerinde faaliyette bulunan 142 adet serbest muhasebeci mali müşavirin, TMS ve TFRS hakkındaki bilgi seviyelerini tespit etmek amacıyla çalışma gerçekleştirmişlerdir. Yapılan ankette muhasebe meslek mensuplarının demografik özelliklerini tespit etmek ve TMS'nin muhasebe meslek mensuplarınca farkındalık düzeylerinin tespit edilmesine yönelik sorular sorulmuştur. Çalışmanın sonucunda, muhasebe meslek mensuplarının TMS hakkında yeterli düzeyde bilgi sahibi oldukları, standartlar hakkında meydana gelen değişiklikleri takip ettikleri, standart metinlerinin anlaşılır olmadıkları ve muhasebe meslek mensuplarının standartlarla ilgili düzenli bir eğitim programına ihtiyaç duydukları tespit edilmiştir.

Kurtçu ve Akdoğan (2011) Amasya ve Çorum'da faaliyette bulunan 105 YMM ve SMMM ile anket çalışması gerçekleştirmişlerdir. Anketten elde edilen verilerin değerlendirilmesinde ise, frekans analizi, Mann-Whitney U

testi ve Kruskal-Wallis testi uygulanmıştır. Çalışmanın sonucunda, KOBİ'ler için UFRS ve bağımsız dış denetim uygulamasının YMM ve SMMM'ler tarafından olumlu olarak karşılandığı tespit edilmiştir. Standartların anlaşılma seviyesinin artması da, meslek mensuplarının yaşları ve mesleki tecrübeleriyle doğru oranda artması ile ilişkili olup, standartların beraberinde getireceği faydalar konusunda bilgi birikimi ve zamanın önemli olduğunu tespit etmişlerdir.

Hacıhasanoğlu vd. (2012) Ankara ilinde faaliyet yürüten muhasebe meslek mensuplarının, 09/07/2009 tarihinde UMS tarafından KOBİ'ler için getirilen UFRS'lerinin uygulanmasında hazır olup olmadıklarını araştırmışlardır. Meslek mensuplarının KOBİ TFRS hakkındaki bilgi düzeyleri ve farkındalıklarını belirlemeyi amaçlamışlardır. Yaptıkları analiz sonuçlarına göre meslek mensuplarının standartlar hakkındaki bilgi düzeylerinin düşük olduğu belirlenmiştir. Ayrıca meslek mensuplarının UFRS ile ilgili değişimleri takip etmedikleri sonucuna ulaşılmıştır. Bir diğer sonuç ise meslek mensupları KOBİ TFRS ile birlikte iş yüklerinde artış olacağına düşüncesine sahip olduklarıdır.

Özkan ve Özşahin (2012) muhasebe meslek mensuplarının UFRS hakkındaki farkındalıkları ve bilinirlik düzeylerini belirlemek amacıyla Kayseri'de gerçekleştirdikleri anket çalışması yapmışlardır. Çalışmaları sonucunda standartların uygulanmaya başlanmasıyla finansal raporlama daha şeffaf bir hale geleceği, tablolara karşı olan güvenilirlik düzeyinin artacağı, muhasebede ortak bir dilin sağlanacağı tespit etmişlerdir. Ayrıca muhasebe mesleğinin değerinde artış olacağı, standartlara paralel olarak iş yükünde artış meydana geleceği ve meslek mensuplarının sürekli eğitime tabi tutulması gibi konularda ortak bir görüş birliğinin sağlandığı tespit edilmiştir.

Arsoy ve Bora (2012) çalışmalarında Türkiye'de uygulamaya koyulacak olan KOBİ muhasebe standartları uygulamasının fırsatları, güçlü ve zayıf yönleri ile ortaya çıkacak fırsatlarını belirlemeye çalışmışlardır. Çalışmanın örnekleme Bursa Serbest Muhasebeci ve Mali Müşavirler Odası'na kayıtlı muhasebe meslek mensubundan oluşmaktadır. Çalışmanın analiz kısmında SWOT analizinden yararlanılmıştır. Araştırma sonucunda, standardı uygulayacak olan işletmelerin uluslararası standartlara uyumlu doğru ve şeffaf bir finansal raporlama gerçekleştirebilecek olmaları KOBİ muhasebe standardını uygulayacak işletmelerin güçlü yanı olarak ortaya çıkmaktadır. KOBİ'lerin karşılaşacağı zayıf yönlerin başında vergi için hazırlanan finansal raporlamadan, standartların öngördüğü finansal raporlamaya geçmek olarak tespit edilmiştir.

Köroğlu ve Doğan (2012) TFRS hakkında meslek mensuplarının görüş ayrılıklarının olup olmadığını belirlemek ve meslek mensuplarının bilgi

düzeylerini ölçmek amacıyla Marmaris ilçesinde faaliyet yürüten meslek mensuplarına yönelik bir anket çalışması yapmışlardır. Yaptıkları anket çalışmasının analiz sonuçlarında TFRS hakkında meslek mensuplarının yeterli bilgiye sahip olmadıklarını tespit etmişlerdir. Ayrıca mesleki tecrübe ve öğrenim durumuna göre meslek mensuplarının bilgi düzeylerinin değiştiği sonucuna ulaşılmıştır.

Çankaya ve Dinç (2012) çalışmalarında, TFRS'nin uygulanabilirliğine etki eden faktörler ile uygulama sonrası başarı arasındaki ilişkiyi yapısal bir model geliştirerek açıklamayı amaçlamışlardır. İstanbul'da faaliyet gösteren 62 denetim firmaları çalışma kapsamına dahil edilmiştir. Çalışma sonucunda, sosyal ve kültürel faktörler ile muhasebe standartlarının uygulama başarısı arasında negatif yönlü bir ilişkinin olduğu tespit edilmiştir.

Fidan ve Cinit (2013) çalışmalarında Marmara bölgesinde faaliyet gösteren muhasebe meslek mensuplarının mesleki tecrübeleri açısından muhasebe standartlarına yönelik algılarının farklılığını araştırmışlardır. Yaptıkları anket çalışmasının analiz sonuçlarında meslek mensuplarının tecrübelerinin muhasebe standartlarına yönelik algılarında farklılıklarının olduğunu tespit etmişlerdir.

Hatunoğlu vd., (2013) çalışmalarında TFRS'nin getirmiş oldukları yeniliklerin uygulanmasında finansal tablolar etkilerini belirlemek için Kahramanmaraş ilindeki KOBİ'lerin muhasebe sorumlularının bakış açılarını tespit etmeyi amaçlamışlardır. Yaptıkları anket çalışmasının analiz sonuçlarına göre KOBİ'lerde muhasebeden sorumlu kişilerin standartlar konusunda tam anlamıyla bilgi sahibi olmadıkları, ancak standartların faydaları hususunda olumlu görüşlere sahip olduklarını tespit etmişlerdir.

Abdioğlu vd. (2014) Balıkesir ilinde faaliyet gösteren muhasebe meslek mensuplarının standartlara bakış açılarının ve mesleki yetkinliklerini tespit etmeye çalışmışlardır. Araştırmada elde edilen verilerin analizinde; frekans analizi, Kolmogorov –Simirnov testi, Mann Whitney U testi ve Kruksal Wallis H testi kullanılmıştır. Çalışma sonucunda, muhasebe meslek mensupları standartlara geçiş aşamasında yaşanan birtakım problemler olmasına karşın standartların ortak bir dil oluşturacağını ve uygulama birliğinin sağlanacağını belirtmişlerdir. Finansal tabloların daha detaylı olması ve bilgi sunumunun daha gerçekçi olması standartlara karşı bakış açısını olumlu yönde etkilemiştir. Ayrıca meslek mensuplarının meslek odalarından, üniversitelerden ve özel eğitim kurumlarından elde ettikleri bilgilerin standartları anlama ve uygulama açısından olumlu etkide bulunduğunu belirlenmiştir.

Bengü vd. (2014) Niğde ilinde yapmış oldukları çalışmada meslek mensuplarının TFRS'ye yönelik bakış açılarını çeşitli demografik özellikler bakımından değerlendirmeyi amaçlamışlar. Yaptıkları anket çalışmasının analiz sonuçlarına göre cinsiyet, öğrenim durumu, yaş ve deneyim bakımından analiz kapsamında oluşturulan birtakım önermelerde farklılıkların olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca meslek mensuplarının yoğun işlerinin yanında standartlarda yapılan revizyonları takip etmekte zorlandıklarını tespit edilmiştir.

Bayazıtlı vd. (2015) çalışmalarında meslek mensuplarının; mevcut bilgi düzeylerinin hangi aşamada olduklarının ortaya konulmasını ve UFRS'yi öğrenme ve uygulama kapsamında, meslek mensuplarının istenilen düzeye hızlı ve etkili biçimde ulaşabilmeleri için bilinçli yetkinlik öğrenme modeli çerçevesinde elde edilen bulguların değerlendirilmesini amaç edinmişlerdir. Çalışmalarının sonucunda; meslek mensuplarının standartlar hakkında bilinç düzeylerinin yüksek olduğu, fakat standartların uygulanması aşamasında yeterli olmadıkları tespit edilmiştir. Meslek mensuplarının ihtiyaç duyduğu bilinç düzeyinin ve uygulamalardaki yeterliliğin eğitim seviyelerinde meydana gelecek artış ile sağlanabileceğini tespit edilmiştir.

Yel ve Erdem (2015 UFRS hakkında muhasebe meslek mensuplarının farkındalık düzeylerini belirlemeyi amaçlamışlardır. Yaptıkları anket çalışması sonucunda meslek mensuplarının UFRS hakkında bilgi ve farkındalık düzeylerinin yüksek olduğu ortaya çıkmıştır.

Kaya (2015) çalışmasında muhasebe meslek mensuplarının tam set TFRS ve KOBİ TFRS hakkındaki düşünceleri ve bilgi düzeylerini araştırmıştır. Araştırmada yüzde dağılımı, frekans analizi ve korelasyon analizlerinden yararlanılmıştır. Çalışmanın sonucuna göre meslek mensuplarının KOBİ TFRS hakkında bilgi düzeylerinin tam set TFRS'ye oranla daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Meslek mensuplarının standartlar hakkında bilgi kaynağı olarak bilimsel kaynakları kullandıkları tespit edilmiştir. Verilen eğitimler kıyaslandığında, tam set TFRS eğitimlerine katılımın daha fazla olduğu görülmüştür.

Ercan ve Büyükoğlu (2017) Gaziantep ilindeki farklı sektörlerde faaliyet gösteren işletmelerin muhasebe departmanlarında çalışan muhasebecilere KOBİ TFRS'nin işletmeler tarafından algılanma düzeyinin belirlenmesi amacıyla anket çalışması gerçekleştirilmiştir. Çalışma kapsamında Gaziantep Ticaret ve Endüstri Merkezi'nde faaliyette bulunan 290 işletmenin muhasebecisine ulaşılmıştır. Anket çalışması sonucunda KOBİ'lerin büyük bir bölümünün mali defter kayıtlarının SMMM'ler tarafından gerçekleştirildiği, çok azının ise işletme bünyesinde tutulduğu ve işletmelerin KOBİ TFRS hakkında yeterli düzeyde bilgi sahibi olmadığını tespit etmişlerdir.

Durak ve Yürekli (2017) çalışmada Denizli ilinde faaliyet gösteren 329 meslek mensubuna hazırlanan soru formları yoluyla sorular sorulmuş ve meslek mensuplarının TFRS algısı belirlenmeye çalışılmıştır. Analiz sonucu olarak KOBİ'lerin TFRS tam uygulamaya alması ile birlikte yabancı sermayesinin finansman sağlamada önemli ölçüde katkı sağlayacağına inanılmaktadır. TFRS'nin uygulanmasında konusunda uzman eğitmenlere ihtiyaç olduğu görüşüne ulaşılmıştır.

Ataman ve Cavlak (2017) çalışmalarında BOBİ FRS ile TMS ve TFRS karşılaştırmasını yapmışlardır. Düzenlemeler arasındaki benzerlik ve farklılıklar BOBİ FRS'deki yer alan 27 bölüm çerçevesinde ele alınmış ve ortaya çıkan sonuçlarla ilgili genel değerlendirmelerde bulunulmuştur. Düzenlemelerde birtakım farklılıkların bulunmasının yanında büyük ölçüde uyumlu olduğu tespit edilmiştir. BOBİ FRS ile yapılan yasal düzenlemeler çerçevesinde, işletmelerin ticari kar ile mali kar beyanlarında farklılıkların vergi kanunlarına yapılacak standartlara uyumlu ilave düzenlemeler ile en aza indirgenebileceği görüşü ileri sürülmüştür.

Gökçen ve Öztürk (2017) çalışmalarında TFRS setinde önerilen normal maliyet yönteminin tam maliyet yönteminden üstün olup olmadığını ve normal maliyet yönteminde muhasebe kayıt sisteminin nasıl olması gerektiğini tartışmışlardır. Çalışmalarının sonucunda her iki maliyet sistemini karşılaştırarak normal maliyet sisteminde kayıt işlemlerinin finansal bilgi kullanıcılarına doğru ve tam bir şekilde aktarılabilmesi için birtakım önerilerde bulunmuşlardır.

3. YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, BOBİ FRS'nin uygulanmasında önemli bir rol oynayacak olan muhasebe meslek mensuplarının BOBİ FRS'ye yönelik bilgi düzeylerini ve beklentilerini Balıkesir ili örneği çerçevesinde tespit etmektir.

3.2. Araştırmanın Yöntemi

Bu araştırmanın ana kitlesi Balıkesir'de faaliyet gösteren ve Balıkesir Serbest Muhasebeci ve Mali Müşavirler odasına kayıtlı bulunan muhasebe meslek mensuplarıdır.

Araştırmada veri toplamak amacıyla oluşturulan Ek-1'deki anket formunda muhasebe meslek mensuplarının demografik özellikleri ve BOBİ FRS'ye yönelik beklentileri ve BOBİ FRS'nin meslek mensupları tarafından bilinirliği ve farkındalık düzeyi tespit edilmeye çalışılmıştır. Meslek

mensuplarının bilinirlik ve farkındalık düzeylerini ölçmede yararlanılan ölçek hazırlanırken bilinirlik düzeyini ölçmek amacıyla Kent ve Allen (1994) ve Dursun vd. (2011)'den, farkındalık düzeyini ölçmek amacıyla da Aaker (1996) ve Keller (2001) ölçekleri alınarak çalışmaya uyarlanmıştır. Ölçeklerde gerek bilinirlik gerekse farkındalık ürünler ve markalar için kullanıldığından çalışma için uyarlama yapılırken birtakım sorular azaltılmış ve bilinirlik ve farkındalık tek bir ölçek de birleştirilmiştir.

Araştırma kapsamında Balıkesir ilinde faaliyet gösteren ve Balıkesir Serbest Muhasebeci ve Mali Müşavirler Odasına kayıtlı bulunan muhasebe meslek mensuplarına ulaşılmış ve anket yoluyla veriler elde edilmeye çalışılmıştır. Anket çalışması için erişim sağlanan 144 meslek mensubundan 72'si anketleri yanıtlamış ve yapılan 8 anket ise eksik verilerden dolayı çalışmadan çıkarılmıştır. Nihai olarak 64 tamamlanmış anket verisi ile çalışma yürütülmüştür. Bu çerçevede Balıkesir ili örneği kapsamında muhasebe meslek mensuplarının BOBİ FRS konusundaki bilinirliliği ve farkındalık düzeyleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Çalışmada öncelikli olarak BOBİ FRS konusunda muhasebe meslek mensuplarının bilinirliği ve farkındalık düzeylerinde BOBİ FRS hakkında kursa katılıp katılmama bakımından meslek mensuplarının aralarında anlamlı bir fark olup olmadığı tespit edilmeye çalışılmıştır. Bunun için aşağıda yer alan hipotez çalışmanın öncelikli araştırma konusunu olarak oluşturulmuştur. Oluşturulan hipotezde H_0 'nin kabul edilmesi halinde BOBİ FRS konusundaki bilinirliliğin ve farkındalığın oluşturulmasında konu hakkında verilen eğitimlerin istenilen faydayı sağlamadığı sonucuna ulaşılabacaktır. Oluşturulan hipotezde H_0 'nin reddedilmesi (H_1 'in kabul) edilmesi halinde BOBİ FRS konusundaki bilinirliliğin ve farkındalığın oluşturulmasında konu hakkında verilen eğitimlerin istenilen faydayı sağladığı sonucuna ulaşılabacaktır.

H_0 : BOBİ FRS hakkında eğitim kurslarına katılan ve katılmayan meslek mensuplarının BOBİ FRS hakkındaki bilinirlik ve farkındalık düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur.

H_1 : BOBİ FRS hakkında eğitim kurslarına katılan ve katılmayan meslek mensuplarının BOBİ FRS hakkındaki bilinirlik ve farkındalık düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır.

Çalışmada oluşturulan hipotezin dışında meslek mensuplarına yöneltilen BOBİ FRS hakkındaki soruların frekans analizi sonuçlarına yer verilmiştir. Değerlendirmeye alınan 64 örnekle ihtiyaç duyulan analizler için SPSS 21 paket programı kullanılmıştır. Araştırmaya ilişkin frekans ve T-testi analizleri yapılmıştır.

4. BULGULAR

4.1. Demografik Bulgular

Ankete cevap veren katılımcıların demografik özelliklerine ilişkin verilere Tablo-1’de yer verilmiştir.

Tablo-1: Katılımcıların Demografik Yapılarına Göre Dağılımı

Demografik Özellikler	Kategori	Frekans	Yüzde
Cinsiyet	Erkek	49	76,6
	Kadın	15	23,4
	Toplam	64	100
Eğitim Durumu	Ön Lisans	4	6,3
	Lisans	52	81,3
	Lisansüstü	7	10,9
	Doktora	1	1,6
	Toplam	64	100
Yaş	25-30	11	17,2
	31-35	8	12,5
	36-40	14	21,9
	41-45	18	28,1
	46-50	2	3,1
	51-55	6	9,4
	56 ve üstü	5	7,8
	Toplam	64	100
Mesleki Tecrübe	0-5	14	21,9
	6-10	10	15,6
	11-15	14	21,9
	16-20	8	12,5
	21-25	8	12,5
	26-30	6	9,4
	31 ve üstü	4	6,3
	Toplam	64	100
Çalışma Şekli	Bağımlı	13	20,3
	Bağımsız	51	79,7
	Toplam	64	100

Tablo-1’de katılımcıların demografik yapılarına yönelik olarak cinsiyet, eğitim durumu, yaş, mesleki tecrübe ve çalışma şekillerine ait dağılım gösterilmiştir. Cinsiyet ele alındığında toplamda 64 katılımcının %76,6’sı erkek, %23,4’ü de kadındır. Katılımcıların eğitim durumlarına göre dağılıma bakıldığında ise %6,3’ü önlisans, %81,3 lisans, %10,9’u lisansüstü ve %1,6’sı da doktora eğitimlerini tamamlamışlardır. Katılımcıların yaş durumlarına göre dağılımlarına bakıldığında %17,2’si 25-30, %12,5’i 31-35, %21,9’u 36-40, %28,1’i 41-45, %3,1’i 46-50, %9,4’ü 51-55 arasında ve %7,8’i de 56 ve üstü yaşta dır. Katılımcıların mesleki tecrübelerine göre dağılımlarına bakıldığında %21,9’u 0-5, %15,6’sı 6-10, %21,9’u 11-15, %12,5’i 16-20, %12,5’i 21-25, %9,4’ü 26-30 yıl arasında ve %6,3’ü de 31 ve üstü yıl mesleki tecrübeye sahiptir. Katılımcıların çalışma şekline bakıldığında %20,3’ü bağımlı %79,7’si bağımsız çalışmaktadır.

4.2. Araştırmanın Değişkenlerine Yönelik Açıklayıcı Faktör Analizi

Ölçeğin geçerliliğini tespit etmek için açıklayıcı faktör analizine ve güvenilirliğini tespit etmek için ise Cronbach’ın alfa katsayılarına bakılmıştır. Araştırmada bilinirlik ve farkındalık değişkenlerine ilişkin değerler Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo-2: Araştırma değişkenlerine ait geçerlilik ve güvenilirlik değerleri

Bilinirlik ve Farkındalık Değişkenleri	Faktör yükleri	Özdeğer	Açıklanan Varyans(%)	Cronbach Alfa (α)	KMO	p
FM1	0,931	2,915	72,869	0,873	0,760	0,000
AW1	0,789					
AW2	0,926					
AW3	0,754					

(**FM1:** BOBİ FRS hakkında bilgi sahibiyim, **AW1:** BOBİ FRS’yi duyuyorum (işitiyorum), **AW2:** BOBİ FRS kapsamında işlem yapacak olursam ne yapacağımın farkındayım, **AW3:** BOBİ FRS uygulamalarını sıklıkla düşünürüm.)

Tablo-2 incelendiğinde, bilinirlik ve farkındalık için oluşturulmuş ölçek için gerekli KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) örneklem yeterlilik katsayısı 0,760’dır. Barlett küresellik testinin p değeri ise 0,000 ($p < 0,05$) olarak elde edilmiştir. Açıklanan varyans açısından da (%72,869)’luk bir değer oluştuğu görülmektedir. Oluşturulan 4 soruluk ölçeğin geçerlilik ve güvenilirlik değerlerine bakıldığında iyi denilebilecek ölçütlerde olduğu görülmektedir.

Tablo-3: BOBİ FRS Hakkında Eğitim Kurslarına Katılmanın Bilinirlik ve Farkındalık düzeylerine Göre Tespiti

BOBİ FRS Hakkında Eğitim Kurslarına Katıldınız mı?	İstatistik Sonuçları			T-Testi Sonuçları			
	N	\bar{X}	σ	F	t	df	p
Evet	31	3,4032	0,8748	0,610	3,848	62	0,00
Hayır	33	2,4773	1,0371				

Tablo-3'te BOBİ FRS hakkında eğitim kurslarına katılan ve katılmayan meslek mensuplarının BOBİ FRS hakkındaki bilinirlik ve farkındalık düzeylerinin tespiti yapılmıştır. İstatistiksel sonuçlara göre katılımcıların 31'tanesi BOBİ FRS hakkında kurslara katılmış, 33 tanesi ise BOBİ FRS hakkında kurslara katılmamıştır. Yapılan bağımsız t-testi sonucunda BOBİ FRS hakkında eğitim kurslarına katılanların bilinirlik ve farkındalık düzeyleri katılmayanlara göre daha yüksek olduğu görülürken, eğitim kursuna katılanlar ile katılmayanlar arasında anlamlı bir fark olduğu görülmüştür ($p < 0,05$). Sonuç olarak oluşturulan H_0 hipotezi reddedilmiş, H_1 hipotezi ise kabul edilmiştir. Bu durum BOBİ FRS hakkında meslek mensuplarına verilen eğitimin faydalı olduğunu göstermektedir.

Tablo-4: BOBİ FRS Uygulamalarına Tabi Olacak Mükellefiniz Var Mı?

	Frekans	Yüzde
Evet	3	4,7
Hayır	61	95,3
Toplam	64	100

Tablo-4'de BOBİ FRS uygulamalarına tabi olacak mükelleflerin olup olmadığı meslek mensuplarına sorulmuştur. Katılımcıların %4,7'sinin BOBİ FRS kapsamında mükellefi bulunmakta iken, %95,3'ünün BOBİ FRS kapsamında mükellefinin bulunmadığının ifade edildiği görülmektedir.

Tablo-5: BOBİ FRS Uygulamaları Hakkında Bir Çalışmanız Oldu Mu?

	Frekans	Yüzde
Evet	10	15,6
Hayır	54	84,4
Toplam	64	100

Tablo-5’de BOBİ FRS uygulamaları hakkında bir çalışmalarının olup olmadığı meslek mensuplarına sorulmuştur. Katılımcıların %15,6’sının BOBİ FRS uygulamaları hakkında bir çalışması var iken, %84,4’ünün BOBİ FRS uygulamaları hakkında bir çalışmasının olmadığı tespit edilmiştir.

Tablo-6: Muhasebe Meslek Mensupları BOBİ FRS Uygulamalarını Kısa Vadede Benimseyip Başarılı Bir Şekilde Uygulayacaktır

	Frekans	Yüzde	Kümülatif Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	12	18,8	18,8
Katılmıyorum	13	20,3	39,1
Kararsızım	16	25,0	64,1
Katılıyorum	14	21,9	85,9
Kesinlikle Katılıyorum	9	14,1	100,0
Total	64	100,0	

Tablo-6’da muhasebe meslek mensuplarının BOBİ FRS uygulamalarını kısa vadede benimseyip başarılı bir şekilde uygulayacaklarına yönelik katılımcılara sorulan soruya %18.8’inin kesinlikle katılmadığı, %20,3’ünün katılmadığı, %25’inin kararsız kaldığı, %21,9’unun katıldığı ve %14,1’ininde kesinlikle katıldığı tespit edilmiştir.

Tablo-7: BOBİ FRS Uygulanması Meslek Mensuplarının İş Yükünü Arttıracak Ve Mesleği Zorlaştıracaktır

	Frekans	Yüzde	Kümülatif Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	6	9,4	9,4
Katılmıyorum	10	15,6	25,0
Kararsızım	20	31,3	56,3
Katılıyorum	16	25,0	81,3
Kesinlikle Katılıyorum	12	18,8	100,0
Total	64	100,0	

Tablo-7’de muhasebe meslek mensuplarının BOBİ FRS uygulamasının meslek mensuplarının iş yükünü arttıracak ve mesleği zorlaştıracığına yönelik katılımcılara sorulan soruya %9.4’ünün kesinlikle katılmadığı,

%15,6'sının katılmadığı, %31,3'ünün kararsız kaldığı, %25'inin katıldığı ve %18,8'ininde kesinlikle katıldığı tespit edilmiştir.

Tablo-8: TURMOB Tarafından Verilecek Eğitimler BOBİ FRS Uygulanma Sürecini Kolaylaştıracaktır

	Frekans	Yüzde	Kümülatif Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	8	12,5	12,5
Katılmıyorum	7	10,9	23,4
Kararsızım	7	10,9	34,4
Katılıyorum	24	37,5	71,9
Kesinlikle Katılıyorum	18	28,1	100,0
Total	64	100,0	

Tablo-8'de muhasebe meslek mensuplarına TURMOB tarafından verilecek BOBİ FRS uygulama sürecini kolaylaştıracağına yönelik katılımcılara sorulan soruya %12,5'inin kesinlikle katılmadığı, %10,9'unun katılmadığı, %10,9'unun kararsız kaldığı, %37,5'inin katıldığı ve %28,1'ininde kesinlikle katıldığı tespit edilmiştir.

Tablo-9: Meslek Odalarının Meslek Mensuplarını Sürekli Eğitime Tabi Tutmaları Gerekmemektedir

	Frekans	Yüzde	Kümülatif Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	6	9,4	9,4
Katılmıyorum	8	12,5	21,9
Kararsızım	4	6,3	28,1
Katılıyorum	24	37,5	65,6
Kesinlikle Katılıyorum	22	34,4	100,0
Total	64	100,0	

Tablo-9'da muhasebe meslek mensuplarına yönelik olarak BOBİ FRS'nin uygulamasında kolaylık sağlanması için meslek odalarının sürekli eğitime tabi tutmaları gerektiğine yönelik katılımcılara sorulan soruya %9,4'ünün kesinlikle katılmadığı, %12,5'inin katılmadığı, %6,3'ünün kararsız kaldığı, %37,5'inin katıldığı ve %34,4'ünde kesinlikle katıldığı tespit edilmiştir.

Tablo-10: Muhasebe Meslek Mensuplarının BOBİ FRS'yi Kendi Çabaları İle Öğrenebilirler

	Frekans	Yüzde	Kümülatif Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	17	26,6	26,6
Katılmıyorum	21	32,8	59,4
Kararsızım	14	21,9	81,3
Katılıyorum	8	12,5	93,8
Kesinlikle Katılıyorum	4	6,3	100,0
Total	64	100,0	

Tablo-10'da muhasebe meslek mensuplarının kendi çabaları ile BOBİ FRS'yi öğrenebileceklerine yönelik katılımcılara sorulan soruya %26,6'sının kesinlikle katılmadığı, %32,8'inin katılmadığı, %21,9'unun kararsız kaldığı, %12,5'inin katıldığı ve %6,3'ünde kesinlikle katıldığı tespit edilmiştir.

Tablo-11: BOBİ FRS Uygulaması Mesleğe Duyulan Saygıyı Artıracaktır

	Frekans	Yüzde	Kümülatif Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	7	10,9	10,9
Katılmıyorum	11	17,2	28,1
Kararsızım	15	23,4	51,5
Katılıyorum	17	26,6	78,1
Kesinlikle Katılıyorum	14	21,9	100
Total	64	100,0	

Tablo-11'de BOBİ FRS uygulamalarının mesleğe duyulan saygıyı arttıracığına yönelik katılımcılara sorulan soruya %10,9'unun kesinlikle katılmadığı, %17,2'inin katılmadığı, %23,4'ünün kararsız kaldığı, %26,6'sının katıldığı ve %21,9'unun da kesinlikle katıldığı tespit edilmiştir.

Tablo-12: BOBİ FRS Uygulaması Sürecinde En Önemli Engel Meslek Mensuplarının Eğitim Süreci Olacaktır

	Frekans	Yüzde	Kümülatif Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	11	17,2	17,2
Katılmıyorum	11	17,2	34,4
Kararsızım	7	10,9	45,3
Katılıyorum	24	37,5	82,8
Kesinlikle Katılıyorum	11	17,2	100,0
Total	64	100,0	

Tablo-12’de BOBİ FRS uygulama sürecinde en önemli engelin meslek mensuplarının eğitim süreciğinin olacağına katılımcılara sorulan soruya %17,2’sinin kesinlikle katılmadığı, %17,2’inin katılmadığı, %10,9’unun kararsız kaldığı, %37,5’inin katıldığı ve %17,2’inin de kesinlikle katıldığı tespit edilmiştir.

Tablo-13: BOBİ FRS’nin Uygulanması Sürecinde En Önemli Engel Vergi Sistemine Uymayan Düzenlemelerin Varlığı Olacaktır

	Frekans	Yüzde	Kümülatif Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	8	12,5	12,5
Katılmıyorum	4	6,3	18,8
Kararsızım	10	15,6	34,4
Katılıyorum	21	32,8	67,2
Kesinlikle Katılıyorum	21	32,8	100,0
Total	64	100,0	

Tablo-13’te BOBİ FRS’nin uygulanma sürecinde en önemli engelin vergi sistemine uymayan düzenlemelerin varlığının olacağına yönelik katılımcılara sorulan soruya %12,5’inin kesinlikle katılmadığı, %6,3’ünün katılmadığı, %15,6’sının kararsız kaldığı, %32,8’inin katıldığı ve %32,8’inin de kesinlikle katıldığı tespit edilmiştir.

Tablo-14: BOBİ FRS'nin Uygulanması Sürecinde En Önemli Engel Standartların Karmaşıklığı Olacaktır

	Frekans	Yüzde	Kümülatif Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	9	14,1	14,1
Katılmıyorum	8	12,5	26,6
Kararsızım	14	21,9	48,4
Katılıyorum	20	31,3	79,7
Kesinlikle Katılıyorum	13	20,3	100,0
Total	64	100,0	

Tablo-14'te BOBİ FRS'nin uygulanma sürecinde en önemli engelin standartların karmaşıklığı olacağına yönelik katılımcılara sorulan soruya %14,1'inin kesinlikle katılmadığı, %12,5'inin katılmadığı, %21,9'unun kararsız kaldığı, %31,3'ünün katıldığı ve %20,3'ünün de kesinlikle katıldığı tespit edilmiştir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırma, Balıkesir ilinde faaliyet gösteren ve Balıkesir Serbest Muhasebeci ve Mali Müşavirler Odasına kayıtlı bulunan meslek mensuplarının BOBİ FRS'ye yönelik bilinirlik ve farkındalıkları ve BOBİ FRS'ye yönelik genel değerlendirmeleri incelenmiştir.

BOBİ FRS'ye yönelik eğitim kurslarına katılanların katılmayanlara göre bilinirliklerinin ve farkındalıklarının yüksek olduğu tespit edilmiştir. Yapılan literatürdeki araştırmalara bakıldığında benzer sonucun Can ve Gör (2011), Güneş vd. (2011), Beyazıt vd. (2015) ve Durak ile Yürekli'nin (2017) yılı çalışmalarında aynı olduğu görülmektedir. Bu açıdan BOBİ FRS'ye yönelik uygulamaların meslek mensupları tarafından tam anlaşılması ve uygulamadaki sorunların ortadan kaldırılması için BOBİ FRS'ye yönelik eğitimlerin verilmesi gerekmektedir. Meslek mensuplarının çoğunluğu, Elitaş vd. (2011) yılında yaptıkları çalışmanın sonucuna benzer şekilde, BOBİ FRS'ye yönelik bu eğitimlerin TÜRMOB ve meslek odaları tarafından verildiğinde başarılı sonuçlar vereceğine inanmaktadırlar. Gerekli eğitimin verilememesi halinde meslek mensupları kendi çabaları ile BOBİ FRS'nin getirdiği uygulamaları öğrenmekte zorlanacaklarını tespit edilmiştir.

Standartla ilgili olarak, Özkan ve Özşahin (2012) yılında yaptıkları çalışmanın sonucuna benzer şekilde, meslek mensuplarının sürekli eğitime tabi tutulmalarının faydalı olacağı tespit edilmiştir. Meslek mensupları BOBİ FRS'nin uygulanmasında en önemli engelin eğitim sürecinden kaynaklanacağı ifade edilmiştir.

Muhasebe meslek mensuplarının BOBİ FRS uygulamalarını kısa vadede benimseyip başarılı bir şekilde uygulayacaklarına yönelik verilen cevaplara bakıldığında kararsız kaldığı görülmektedir. Bu açıdan yapılacak değişikliklerin uzun vadede geçerliliği sağlayacak şekilde tek seferde yapılması uygun olacak. Yoğun mesai ile çalışan meslek mensupları için standartlarda gerçekleştirilecek değişikliklerin sıklıkla olması öğrenmede ve uygulamada problemlere neden olacaktır. Bu açıdan standartlarla ilgili yapılacak değişiklikler gelecek yıllardaki ihtiyaçları da karşılayacak ve kapsayacak şekilde özenle ve itina ile yapılması gerekmektedir.

Meslek mensupları ile ilgili olarak, Kurcan vd. (2011) ve Can ile Gör'ün (2011) yılında yaptıkları çalışmanın sonucuna benzer şekilde, BOBİ FRS uygulamalarında olası yanlışlıkların standartların karmaşıklığı ve vergi sistemine uymayan düzenlemelerden kaynaklanacağını tespit edilmiştir. Standartlara ait düzenlemelerin açık ve anlaşılır olması meslek mensupları için uygulama kolaylığı sağlayacaktır. Ayrıca meslek mensupları tarafından yapılacak olası yanlışlarda böylelikle önlenmiş olacaktır.

KAYNAKÇA

Aaker, D. A. (1996). Measuring brand equity across products and markets. *California Management Review*, 38(3), 102-120.

Abdioğlu H. & Kılıç İ.B. & Yavuz S. & Kuş T. (2014). Muhasebe Standartlarının Uygulanma Sürecinde Muhasebe Meslek Mensuplarının Standartlara Bakış Açılarının ve Mesleki Yetkinliklerinin İncelenmesi Üzerine Balıkesir İlinde Bir Araştırma. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi*, Aralık 2014, 9(3), 207-231.

Arsoy (Poroy), A., & Bora, T. (2012). KOBİ Muhasebe Standartlarının Gelişimi Ve Türkiye Uygulaması Üzerine Bir Araştırma. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 56,17-28, (<http://journal.mufad.org/attachments/article/681/2.pdf>) (18.01.2018).

Ataman B & Cavlak H. (2017), BOBİ FRS ile Tam Set Türkiye Muhasebe ve Türkiye Finansal Raporlama Standartlarının (TMS/TFRS) karşılaştırılması. *Finans Ekonomi ve Sosyal Araştırmaları Dergisi*, 2 (3), 153-168.

Atmaca, M. & Çelenk H. (2010), Uluslararası Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartlarının İşletmelerin Finansal Raporlama Analizine Etkilerini Değerlendirmeye Yönelik Bir Araştırma. *Marmara Üniversitesi, İ.İ.B.F. Dergisi*, 1, XXVIII,523-548.

Bayazıtlı, E., & Özdemir, S., &Alpay, E. (2015). Finansal Raporlamada Standardizasyon ve Muhasebe Meslek Mensuplarını Zorlayan Öğrenme Sürecinin Bilinçli Yetkinlik Öğrenme Modeli Temelinde İrdelenmesi. *Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi*, 1, 1-31.

Bengü, H., & Özdemir, S., & Çelik, S. (2014). Niğde İlindeki Muhasebe Meslek Mensuplarının Finansal Raporlama Standartlarına Bakış Açılarının Ampirik Olarak Değerlendirilmesi, *Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 7(1), 161-175.

Büyük ve Orta Boy İşletmeler İçin Finansal Raporlama Standardı Hakkında Tebliğ (Sıra No:56) (2017) T.C. Resmi Gazete, Mükerrer 30138, 29.12.2017.

Can, İ., & Gör, Y.(2011). Türkiye Finansal Raporlama Standartlarının Meslek Mensupları Arasında Bilinirlik Düzeyini Ölçmeye Yönelik Bir Araştırma: Ankara ve Çankırı İlleri Örneği. *World of IFRS-UFRS Dünyası Dergisi*, Eylül, 5.

Çankaya, F., & Dinç, E.(2012). Türkiye Finansal Raporlama Standartlarının Uygulama Başarısını Etkileyen Faktörler: Bağımsız Denetçiler Üzerine Bir Araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi, İ.İ.B.F.*, 17(1), 81-102.

Dinç, E., &Atabay E.(2011). Muhasebe Meslek Mensuplarının TFRS'ye Yönelik Düşünceleri ve Uygulama Başarısına Etki Etmesi Muhtemel Faktörlere Yönelik Bir Araştırma – Trabzon Alt Bölgesi Örneği. *World of IFRS-UFRS Dünyası Dergisi*, 5 Ekim.

Durak, M. G., & Yürekli E. (2017). Meslek Mensuplarının Gözünden Kobiler İçin Finansal Raporlama Standartları: Denizli İlinde Bir Uygulama. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Cilt 6, Sayı:2.

Dursun, İ., Kabadayı, E. T., Alan, A. K. ve Sezen, B. (2011). Store brand purchase intention: Effects of risk, quality, familiarity and store brand shelf space. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 24, 1190-1200.

Elitaş, C., Karakoç, M., & Özdemir, S. (2011). Muhasebe Meslek Mensupları Perspektifinden Türkiye Muhasebe Standartları *World of IFRS-UFRS Dünyası Dergisi*, 5, Ekim.

Ercan C., & Büyükoğlu B. (2017). Kobi Türkiye Finansal Raporlama Standartlarının İşletmeler Tarafından Algılanma Düzeyinin Belirlenmesine

Yönelik Bir Araştırma: Gaziantep Örneği. *Journal Of Social And Humanities Sciences Research*, Vol:4 / Issue:15, pp.2069-2076.

Erdoğan, M., & Dinç, E. (2009). Türkiye Muhasebe Standartları ve Muhasebe Meslek Mensuplarının Bilgi Düzeylerinin İncelenmesi. *Muhasebe ve Denetim Bakış Dergisi*, 43,154-169.

Fidan, M. E., & Cinit H. (2013). Muhasebe Meslek Mensuplarının Mesleki Tecrübeleri İle Muhasebe Standartlarına Yönelik Algıları Arasındaki İlişki Üzerine Bir Araştırma: *Marmara Bölgesi Örneği*. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, Ekim, 1-25.

Gençtürk, M., & Karahan, N., & Yılmaz T. (2011). KOBİ'ler İçin Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarının Değerlendirilmesi ve Muhasebe Meslek Mensuplarının Farkındalık Düzeylerinin Karşılaştırılmasına Yönelik Bir Araştırma. *Finans Politik & Ekonomik Yorumlar Dergisi*, 48(551), 77-92.

Gökçen G., & Öztürk E. (2017). Tam Maliyet Ve Normal Maliyet Yöntemlerinin UFRS (TFRS) ve BOBİ FRS'deki Düzenlemeler Çerçevesinde İncelenmesi. *Finans Ekonomi ve Sosyal Araştırmaları Dergisi*, 2 (2), 105-114.

Güneş, R., Durmuş, A. F., & Solak, B. (2011). Muhasebe Meslek Mensuplarının KOBİ TFRS'ye Yönelik Bilgi Düzeyleri ve Uygulamaya Yönelik Beklentileri: Elazığ Ve Malatya İlleri Örneği. *World of IFRS-UFRS Dünyası Dergisi*, Kasım.

Hacıhasanoğlu, T., Karaca, N., & Demirci, Ş. D. (2012). KOBİ'ler İçin TFRS'nin Getirdiği Yenilikler ve Uygulanabilirliği Üzerine Ankara İlinde Bir Araştırma. *World of IFRS-UFRS Dünyası Dergisi*, Aralık. (<http://dergi.mumeyek.org/pdfler/33017.pdf>, (25.09.2017)).

Hatunoğlu Z., Uçaktürk, M., & Kılılı, M. (2013). Türkiye Finansal Raporlama Standartları'nın Bilinirlik Düzeyi Üzerine Kahramanmaraş'ta Bir Alan Çalışması. *Niğde Üniversitesi İİBF Dergisi*, 6(1), 51-62.

Kaya G.A. (2015). Muhasebe Meslek Mensuplarının KOBİ TFRS Ve Tam Set TFRS Hakkındaki Bilgi Düzeyleri ve Düşünceleri: Elazığ'da Ampirik Bir Çalışma. *The Journal of Academic Social Science Studies. International Journal of Social Science* Doi number: <http://dx.doi.org/10.9761/JASSS2855> Number: 36 , p. 157-178, Summer II

Keller, K. L. (2001). *Building customer-based brand equity: A blue print for creating strong brands*(pp. 68-72). Cambridge, MA: Marketing Science Institute.

Kent, R. J. ve Allen, C. T. (1994). Competitive interference effects in consumer memory for advertising: the role of brand familiarity. *The Journal of Marketing*, 97-105.

Köroğlu, Ç. & Doğan C. (2012). Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarına Uyum Süreci Ve Muhasebe Meslek Mensuplarının Bilgi Düzeylerinin İncelenmesi: Marmaris İlçesi Örneği. *World of IFRS-UFRS Dünyası Dergisi*, Aralık.

Kurcan, U., & Uyar S., & Tetik, N. (2011). Meslek Mensuplarının UFRS'ye Bakış Açıları ve Farkındalık Düzeyleri Üzerine Bir Araştırma. *Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi*, 3, 15-28.

Kurtçu, E., & Akdoğan H. (2011). KOBİ'lerde UFRS Uygulamalarının Denetim Üzerine Olası Etkilerini Görmek Amacıyla Serbest Muhasebeci Ve Mali Müşavir İle Yeminli Mali Müşavirler Üzerine Bir Araştırma. *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4(2), 63-85. (http://www.sbedergi.hitit.edu.tr/files/elif_kurtcu.pdf (24.09.2017).

KGK.(2017). Basın Duyurusu:"Büyük ve Orta Boy İşletmeler İçin Finansal Raporlama Standardı Yayınlanmıştır." www.kgk.gov.tr

Özdemir, O. (2007). Türkiye Finansal Raporlama Standartlarının Finansal Tablolar Üzerine Etkileri ve Göller Yöresindeki KOBİ'lerde Muhasebeden Sorumlu Yöneticiler Üzerine Bir Araştırma. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, S.D.Ü., Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.

Özkan A., & Özşahin F. (2012). Muhasebe Meslek Mensuplarının KOBİ Finansal Raporlama Standartları Hakkındaki Görüşlerinin Tespitine Yönelik Bir Araştırma. *Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi*, 12(37), 47-68.

Yel,T., & Erdem S. M. (2015). Muhasebe Meslek Mensuplarının Ufrs Hakkındaki Farkındalık Düzeylerinin Tespiti: Bolu İli Örneği. *Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Cilt 11, Yıl 11, Sayı 2.

EK-1: Anket Formu**BÜYÜK VE ORTA BOY İŞLETMELER İÇİN FİNANSAL RAPORLAMA STANDARDI (BOBİ FRS)'NİN MUHASEBE MESLEK MENSUPLARI TARAFINDAN BİLİNİRLİĞİNİN VE FARKINDALIĞININ TESPİTİ: BALIKESİR İLİ ÖRNEĞİ**

Değerli Katılımcı,

Bu çalışma, büyük ve orta boy işletmeler için finansal raporlama standardı (BOBİ FRS)'nin Balıkesir ilindeki SMMM Odasına kayıtlı muhasebe meslek mensupları tarafından bilinirliği ve farkındalığını tespit etmek amaçlanmıştır. Muhasebe meslek mensuplarının BOBİ FRS uygulamaları hakkındaki düşünceleri tamamen bilimsel bir veri olarak değerlendirilecektir. Ankete katılarak çalışmaya destek verdiğiniz için teşekkür ederiz.

Arastirmacilar:

Prof. Dr. Şakir SAKARYA, *Balıkesir Üniversitesi/ İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi / İşletme Bölümü*

Kemal Faruk YAZGAN, *Vergi Müfettiş Yardımcısı, Haliç Küçük ve Orta Ölçekli Mükellefler Grup Başkanlığı/İstanbul*

Dr. Öğr. Üyesi Hasan Hüseyin YILDIRIM, *Balıkesir Üniversitesi / BUBYO / Bankacılık ve Finans Bölümü*

IDEMOGRAFİK ÖZELLİKLER**1. Cinsiyetiniz?**

() Bayan () Erkek

2.Eğitim Durumunuz?

() Ön Lisans () Lisans () Lisansüstü ()
Doktora

3.Yaşınız?

() 25-30 () 31-35 () 36-40 () 41-45
() 46-50 () 51-55 () 56 ve üstü

4. Mesleki Tecrübeniz?

() 0-5 Yıl () 6-10 Yıl () 11-15 Yıl () 16-20 Yıl
() 21-25 Yıl () 26-30 Yıl () 31 ve üstü

5.Çalışma Şekliniz?

() Bağımlı () Bağımsız

II. MUHASEBE MESLEK MENSUPLARI VE BOBİ FRS

	Evet	Hayır
1. BOBİ FRS uygulamalarına tabi olacak mükellefiniz var mı?		
2. BOBİ FRS uygulamaları hakkında bir çalışmanız oldu mu?		
3. BOBİ FRS hakkında eğitim kurslarına katıldınız mı?		

III. BOBİ FRS'NİN MUHASEBE MESLEK MENSUPLARI TARAFINDAN BİLİNİRLİK VE FARKINDALIK DÜZEYİ AİT GENEL GÖRÜNÜM

	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Orta Düzeyde Katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1. (FM1) BOBİ FRS hakkında bilgi sahibiyim					
2. (AW1) BOBİ FRS'yi duyuyorum (işitiyorum)					
3. (AW2) BOBİ FRS'yi kapsamında işlem yapacak olursam ne yapacağımın farkındayım					
4. (AW3) BOBİ FRS uygulamalarını sıklıkla düşünürüm					

5. Muhasebe meslek mensupları BOBİ FRS uygulamalarını kısa vadede benimseyip başarılı bir şekilde uygulayacaktır.					
6. BOBİ FRS uygulanması meslek mensuplarının iş yükünü arttıracak ve mesleği zorlaştıracaktır.					
7. TÜRMOB tarafından verilecek eğitimler BOBİ FRS uygulanma sürecini kolaylaştıracaktır.					
8. Meslek odalarının meslek mensuplarını sürekli eğitime tabi tutmaları gerekmektedir.					
9. Muhasebe meslek mensuplarının BOBİ FRS'yi kendi çabaları ile öğrenebileceklerini düşünüyorum.					
10. BOBİ FRS uygulaması mesleğe duyulan saygıyı artıracaktır.					
11. BOBİ FRS'nin uygulanması sürecinde en önemli engel meslek mensuplarını eğitim süreci olacaktır.					
12. BOBİ FRS'nin uygulanması sürecinde en önemli engel vergi sistemine uymayan düzenlemelerin varlığı olacaktır.					
13. BOBİ FRS'nin uygulanması sürecinde en önemli engel standartların karmaşıklığı olacaktır.					